

Petinšestdeset let Gorenjskega muzeja (46)

Konserviranje-restavriranje poslikanega pohištva

MAG. IRENA JERAS DIMOVSKA

GORENJSKI
MUZEJ

Etnološka zbirka Gorenjskega muzeja hrani več kot sto petdeset eksponatov, ki predstavljajo umetnost poslikavanja kmečkega pohištva iz različnih delavnic in območij Gorenjske.

Večina eksponatov je bila v dokaj slabem stanju, zato se je začela po letu 1991 načrtno izvajati konservacija-restavracija zbirke poslikanega pohištva. Do danes je bilo tako konserviranih-restavriranih 41 skrinj, enajst zibk, devet omar in pet postelj. Glavna značilnost poslikavanja kmečkega pohištva je slikanje neposredno na lesni nosilec brez temeljnega premaza, ki predstavlja osnovo (podloga, podsnova,

grund) v tehnologiji priprave slikarskega platna pa tudi tabelnega slikarstva in lesne plastike. Ker vemo, da so skrinje poslikavali predvsem ljudski umetniki, je zanimivo dejstvo, da je neposredno na les poslikavala tudi slikarska delavnica Layerjevih naslednikov.

Konservatorsko-restavratorska metodologija dela se v letih delovanja muzeja ni spremenila in se prilagaja ohranjenosti predmeta. Globalizacija, tehnološki razvoj in širjenje zavedanja človeka o nevarnostih in toksičnosti snovi, s katerimi se dnevno srečujemo, pa so prispevali k znanstvenemu pristopu tudi na

Preslikana skrinja; stanje pred odstranitvijo preslikav in po njej / Foto: Irena Jeras Dimovska

konservatorsko-restavratorskem področju. Kemijske raziskave so potekale na podlagi sistematičnega raziskovanja vplivov delovanja topil, barv, lakov, utrjevalnih sredstev in fungicidnih sredstev tako na eksponate, v katere te materiale vnašamo, kot na ljudi, ki so tem snovem izpostavljeni, z njimi ravnaajo, jih vnašajo v eksponate ali z njimi sobivajo. Do sprememb je zato prišlo pri uporabi novih materialov za izvajanje

restavratorsko-konservatorskih postopkov.

Znanje o materialih in poslikavah, ki so sestavni del poslikanega pohištva, je v začetku večinoma temeljilo na interdisciplinarnem načinu dela strokovnjakov (etnologija, umetnostna zgodovina, restavratorstvo), ne pa na sami strukturni (kemijski) analizi posameznega predmeta. V želji po preverjenih podatkih o njihovi sestavi smo se v Gorenjskem muzeju v zadnjem desetletju

usmerili k identifikaciji posameznih materialov poslikave (pigmenti, polnila, veziva in premazi). V sodelovanju z naravoslovnim oddelkom Restavratorskega centra v Ljubljani, ki opravlja raziskave s pomočjo različnih metod, kot so optična mikroskopija, ramanska spektroskopija in infrardeča spektroskopija s Fourierjevo transformacijo, smo pridobili zelo dragocene podatke, ki jih bomo v bližnji prihodnosti predstavili javnosti.